

Parlamentní debata – zákon o partnerském soužití

Cíle

studenti

- znají základní body zákona o partnerském soužití
- jsou schopni racionálně obhajovat svá stanoviska
- dokážou odhalit předsudky a stereotypní názory v textu
- jsou schopni reprodukovat základní argumenty pro přijetí zákona o partnerském soužití

Velikost skupiny

libovolná

Čas

50 minut

Pomůcky

- kopie textů 6.2.A, 6.2.B, 6.2.C pro každého studenta

Popis / postup

1. Rozdejte studentům texty 6.2.A, 6.2.B a 6.2.C a vyzvěte je, aby k nim zaujali stanoviska. *Které názory vás v článku zaujaly? Se kterými nemůžete souhlasit? Přináší vám texty nějaké nové informace? Co vás nejvíce překvapilo?*
2. Požádejte studenty, aby se rozdělili do skupin podle toho, zda se zákonem o partnerském soužití spíše souhlasí nebo spíše nesouhlasí.
3. Rozdejte studentům kopie „Návrhu zákona o partnerském soužití“. Skupiny dostanou deset minut na to, aby prodebatovali argumenty pro/proti zákonu. Dbejte na to, aby se v této fázi skupiny neslyšely. Studenty rozsadte zpět do lavic a zahajte „Parlamentní debatu o partnerském soužití“. Upozorněte studenty, že cílem každého řečníka je zvrátit závěrečné hlasování ve prospěch svého názoru a že mohou používat jakýchkoliv argumentů, o nichž si myslí, že u shromáždění

Parlamentní debata – zákon o partnerském soužití

(ve třídě) zaberou. Určíte pořadí jednotlivých řečníků podle toho, jak se hlásí.

Dobu jednoho příspěvku je vhodné časově omezit. Pokud debata uvázne v mrtvém bodě, ujměte se slova, můžete reprodukovat údaje a názory z Informací pro učitele.

4. Na závěr vyzvěte „poslance“, aby hlasovali o navrhovaném zákonu – jak budou studenti hlasovat nijak nesouvisí s účastí ve dvou skupinách na začátku, zdůrazněte, že kdokoliv může změnit názor. Sečtěte počty hlasů (souhlasím – nesouhlasím – zdržuji se hlasování) a výsledky napište na tabuli.

Hodnocení / reflexe

Nejdříve se ptejte na pocity účastníků během aktivity. *Které příspěvky byly nejpřesvědčivější a proč? Které argumenty podle vás nebyly „fér“? Proč?*

Diskusi je vhodné dále směřovat jednak k problematice registrovaného partnerství, ale můžete se dotknout i politické kultury (např. *Je podle vás korektní, aby poslanec nazýval homosexuály „buzeranty“ a homosexuální chování „prasečinkami“? apod.*)

Parlamentní debata – zákon o partnerském soužití

Návrh zákona o partnerském soužití

Zákon

- umožní dvěma osobám uzavřít na matrice registrované partnerství
- dostane registrované partnery do obdobného právního postavení jako manžele (právo na informace v nemoci, společné posuzování domácnosti, právo na vdovský důchod po partnerovi, možnost dědictví atd.)
- neumožní registrovaným partnerům adopci dětí

Důvodová zpráva k zákonu o partnerském soužití

Partnerské soužití osob téhož pohlaví není v právním řádu České republiky zvláště upraveno. Osoby, které (bez ohledu na rozdílnost či shodu pohlaví) spolu pečují o společnou domácnost, či jsou na sebe vzájemně odkázány výživou, mohou uplatnit toliko některá práva v oblasti nájmu bytu, při dědění a v některých sférách sociálního zabezpečení a práva finančního.

V důsledku zrušení trestnosti homosexuálního chování a zejména pak v důsledku zásadních změn v politické, sociální, kulturní a ekonomické oblasti je patrně možno vyjít z předpokladu, že došlo ke změně v základním přístupu občanů ke společenské menšině odlišně sexuálně orientované. Je čas vytvořit i právní rámec a podmínky pro realizaci stejných podmínek existence této skupiny obyvatel, a tak **naplnit ústavní zásadu rovnosti práv a svobod všech občanů bez rozdílu jejich „jiného postavení“, a zaručit tak jejich rovnou důstojnost ve smyslu čl. 1 a čl. 3 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.** To znamená rovněž **respektování práva na státem uznanou formu spolužití a založení společenské jednotky**, která bude hrát v podstatě podobnou roli, jakou má pro většinu heterosexuálně orientovaných občanů rodina založená manželstvím. Společnost zajistí všem možnost uskutečnit v souladu s demokratickými a liberálními hodnotami a s principem občanské tolerance vlastní představu realizace vzájemných citových vztahů s příslušnými důsledky v soukromoprávní a veřejnoprávní sféře.

Parlamentní debata – zákon o partnerském soužití

K odlišnostem od úpravy práv a povinností plynoucích jinak z manželství dojde zejména ve vztazích rodinněprávních, kde se **neumožňuje svěření do výchovy nebo osvojení dítěte partnerem, ani nepřipouští pěstounství nebo poručenství osobami žijícími v partnerském soužití**. Rovněž se předpokládají rozdíly i v jiných oblastech, jako v úpravě bydlení, kde se neupravuje společný nájem bytu v rozsahu jako u manželů, mimo jiné i z důvodu ochrany pronajímatelů.

Předkládaný zákon by měl dát homosexuální menšině možnost založit partnerské soužití zákonem uznanou formou, s přesně stanoveným rozsahem práv a povinností. **Stabilizace partnerských vztahů osob téhož pohlaví obecně prohloubí nejen jejich lidská práva, ale motivaci pro založení stabilního životního režimu, který kladně ovlivní jejich sociální vazby, ekonomickou situaci i životní styl. Sníží se i zdravotní rizika sexuální promiskuity, psychické osamělosti a někdy i společenského stigma.**

S ohledem na již používaný termín „partnerské soužití“ navrhuje se zavést tento pojem i do našeho právního řádu. Vyhovuje nejen požadavkům na stručnost legislativního termínu, ale bere zřetel i na důvody evidenční. Shodně jako ostatní pojmy statutové bude moci být užíván pojem „partner“ podobně jako manžel, rodič, osvojitel, atp.

Navrhovaná část pátá zákona o partnerském soužití osob téhož pohlaví vychází ze zákonné úpravy partnerského soužití. Prohlášení o partnerském soužití má právní důsledky z hlediska více oblastí společenského života.

Navrhovaná úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a neodporuje mezinárodním smlouvám, kterými je Česká republika vázána.

Navrhovaná úprava není v rozporu s právem Evropských společenství, které právní režim soužití homosexuálních osob neupravuje. Chystaný zákon odpovídá smyslu a záměru Rezoluce Evropského Parlamentu, která členské státy Evropské unie vyzývá, aby zaručily občanům této sexuální orientace plnou rovnoprávnost s heterosexuální většinou společnosti.

Zpracováno podle návrhu zákona, schváleného vládou ČR 17. 9. 2001

Parlamentní debata – zákon o partnerském soužití

Text 6.2.A

Homosexuálové ve sněmovně neuspěli

Lidové noviny, 26. 10. 2001 (Miroslav Korecký, Ondřej Bílek)

Zákon o registrovaném partnerství je opět v nedohlednu. Vláda se k němu v tomto funkčním období už vracet nebude.

Gayové a lesbičky se po včerejšku mohou rozloučit s představou, že v dohledné době budou moci přijít na radnici a tam uzavřít registrované partnerství. Poslanci se znovu odmítli bavit o zákonu, který by párům stejného pohlaví umožňoval uzavírat svazky podobné manželství. „Láska dvou lidí nemůže být důvodem k tomu přijímat nějakou normu. Z hlediska této logiky není důvodu nepřijít o měsíc později se zákonem o mnohoženství,“ prohlásil poslanec Marek Benda z ODS, který patřil mezi ty nejrazantnější kritiky. Návrh zákona o registrovaném partnerství do sněmovny přinesla poprvé vláda, ale dopadla s ním stejně jako v předešlých případech poslanci. Za poslední roky to byl už třetí pokus alespoň trochu zrovnoprávnit postavení homosexuálních párů s heterosexuálními. Partnerům stejného pohlaví měl zákon například umožnit právo po sobě dědit či nárok na získávání informací o zdravotním stavu svého druha. Poslanci včera návrh sice přímo nezamítli, ale vrátili vládě k předělání. V praxi však mezi tím rozdíl není. Vláda se k němu už vracet nebude. „V tomto volebním období už to asi nestihneme. Je mi to líto,“ konstatoval vicepremiér Vladimír Špidla.

Proti zákonu protestovali zejména lidovci a ODS. KDU-ČSL je tradičním odpůrcem zavedení registrovaného partnerství, ODS byla až dosud v názoru na tuto úpravu rozdělena na dva zhruba stejně silné tábory. Včera se ale většina ODS přiklonila k odpůrcům zákona a její poslanci vystupovali výrazně razantněji než křesťanští demokraté. „Svět se pootáčí a je v pohybu, ale myslím, že některé věci jsou konstantní a zasluhují si naši úctu,“ vysvětlovala nesouhlas se svazky homosexuálů poslankyně ODS Miroslava Němcová. Její kolega Jiří Payne přímo gayům a lesbičkám nabízel místo partnerství celibát nebo vstup do kláštera. Poslední z řady pokusů o prosazení registrovaného partnerství doprovázel zatím nevídaný tlak ze strany katolické církve. Čeští biskupové vyzvali věřící k podpisu petice, která zavedení úředních svazků homosexuálů odsuzovala. Petici v kostelích podepsalo více než 60 tisíc lidí. O protitah se pokoušeli i homosexuálové. Před týdnem zorganizovali v Praze velký happening, kam jejich požadavky přišla podpořit řada známých osobností. Registrované partnerství zavedlo v minulých letech již sedm států EU. První bylo v roce 1989 Dánsko, po něm následovaly Nizozemsko, Finsko, Švédsko, Belgie, Francie a před třemi týdny i Německo. Mimo EU funguje registrované partnerství např. v Norsku, Maďarsku či na Islandu.

Parlamentní debata – zákon o partnerském soužití

Text 6.2.B

Poslanec Tollner k různým návrhům zákona o registrovaném partnerství:

záznam parlamentní debaty z 31. 3. 1999

...Je mi líto, že kolegu Dostála, jinak obhájce kdejakých práv a vzor tolerance, takto nečekaně opět přemohla jeho známá až osvícenská nesnášenlivost, která jej vždycky pravidelně přepadá v momentě, kdy jde o katolickou církev a náš slavný svatý řád (pozn.: Řád německých rytířů), který je též její součástí, a stejně jako když jde o katolíky a konečně o vše, co jenom trochu páchne kadidlem. Jako by katolíci už dávno nebyli menšinou v této zemi. Pokud jde o mne, nerad bych nechal kolegu Dostála v nejistotě a při vší úctě k jinak sexuálně orientovaným dodávám s filmovým klasikem: „Buzerant rozhodně nejsem.“

březen/duben 1998

...Rád bych informoval sněmovnu, že jen v tomto roce, to je do dneška, došlo petičnímu výboru 28 petic s 2018 podpisy vyjadřujícími nesouhlas s tímto návrhem zákona. Další 773 občanů podpořilo obsah těchto petic, jejich podání však nenaplnovala ustanovení zákona o právu petičním. Na mé jméno takové petice přišly tři. Kromě toho jsem v podobném duchu obdržel řadu dopisů. Vzpomenu Národní centrum pro rodinu, některé církevní organizace a další.

Já osobně spatřuji nebezpečí, které by existence takového zákona nepochybně přinesla, především ve zhoršení mravního a právního klimatu společnosti, zdravé a fungující rodině již beztak málo nakloněnému. Rád bych ovšem věděl, jak velká část čtyřprocentní minority, ke které chovám úctu, si tuto normu skutečně přeje, neboť mi připadá, že často nechutná mediální kampaň pro zákon je spíše vedena pro ten humbuk a cirkus sám. Tato kampaň, již jsme všichni adresáti – pochopitelně mladí více než staří – vyúsťuje pak v nepřijatelnou apoteózu jednání homosexuálního, bisexuálního a jiných zvráceností. Chtěl jsem říci prasečín, ale rozmluvili mi to. Myslím, že nejen mě taková situace irituje.

Abych byl stručný, připojuji svůj hlas k těm, kteří navrhují tisk 124 zamítnout v prvním čtení. Paní předsedající, prosím, tlumočte našemu „heterogennímu“ panu ministru kultury, jinak tolerantnímu, že ti nemožní křesťané jsou přece ve státě minoritou. Děkuji.

Parlamentní debata – zákon o partnerském soužití

Text 6.2.C

Zaznělo ve sněmovně

Lidové noviny, 26. 10. 2001

* Proč tento zákon nenabízí obdobné právní možnosti druhovi a družce? Já si nemyslím, že by bylo dobré pro muže a ženu, kteří mají k dispozici tradiční institut manželství, nabízet něco jiného v podobě manželství druhé kategorie alias čert druhé kategorie z Dalskabátů, hříšná ves.

autor zákona, ministr spravedlnosti Jaroslav Bureš

* Křesťanství říká, že existuje alternativa vůči manželství – a to je celibát. Koneckonců i celibát je životem ve společenství božího lidu nebo společenství církve. A pokud někdo touží mít intenzivnější vztahy, pak existuje řádové společenství.

poslanec ODS Jiří Payne

* Lidé, kteří mají odlišnou sexuální orientaci, jsou plnohodnotní lidé jako kdokoli jiný, mají právo na to, aby tento hluboký osobnostní rys našel usnadnění v našem právním systému.

vicepremiér Vladimír Špidla

* Nechci se dožít toho, jak dva pánové vysvětlují svému synovi, který z nich je maminka.

šéf poslanců ODS Vlastimil Tlustý

* Případná pozitiva přijetí zákona pro jednu skupinu osob by nikdy nemohla převážit nad společenskými riziky, která přináší rozbití tradičního, a já zdůrazňuji, výhradního postavení manželství mezi mužem a ženou.

poslankyně KDU-ČSL Vlasta Parkanová

